

Tot op het bot verrot

Ewald Engelen

Het publieke debat over de plaats van de islam binnen de westerse culturen leidt volgens Ewald Engelen de aandacht af van veel urgentere zaken. Zoals de schrikbarende stijging van het aantal zelfmoorden in Europa en Noord-Amerika sinds het begin van de economische crisis. Zoals de nog altijd innige relatie tussen banken en politiek. En zoals de funeste gevolgen van het beleid van onze eigen multinationals in andere delen van de wereld.

Ieder jaar begrijp ik weer minder van het publieke debat. Ik ben daar de afgelopen maanden weer nadrukkelijk met mijn neus op gedrukt. Neem de Europese Kapitaalmarktunie. Het ziet ernaar uit dat het bankwezen zijn zin krijgt en het Europese Parlement ergens volgend jaar zijn zegen geeft aan een keurmerk voor verpakte hypotheeklen, zonder dat de risico's van serieuze economische ontwrichting door huizenzeepbellen zijn aangepakt.

Of neem het bericht in *The Financial Times* van begin januari dat Europese politici en bankiers wederom eendrachtig optrekken tegen strengere regels uit Bazel omdat die de concurrentiepositie van Europese banken zouden schaden. Of neem het onsmakelijke gevecht van Europese hoofdsteden om de kruimels op te likken die post-Brexit van de tafel van de City dreigen te vallen.

Alsof er niet honderden miljarden aan belastinggeld in slecht bestuurde banken zijn gestoken

Het commentariaat — na het journaal de tweede zeef waar rauwe data worden verwerkt tot de soundbites die drie maanden later uit de kelen van politici komen — heeft het goddeels genegeerd. Nauwelijks verbazing over het onvoorstelbare rappe herstel van de status quo. Alsof er niet honderden miljarden aan belastinggeld in slecht bestuurde banken zijn gestoken. Alsof burgers daar via hogere belastingen en schralere overheidsdiensten niet het gelag voor hebben mogen betalen. Alsof de prioritering van het op orde brengen van het huishoudboekje van de staat niet honderdduizenden burgers aan de bedelstaf heeft gebracht. En alsof dat niet aan de wieg heeft gestaan van de zelfmoordepidemie die sinds 2008 door Europa en Noord-Amerika waart: meer dan tienduizend extra zelfmoorden sinds het uitbreken van de crisis. Om maar te zwijgen van gestegen mortaliteit door baanverlies, alcoholisme en bezuinigingen op gezondheidszorg: zie Griekenland.

In plaats daarvan praten we al 15 jaar over identiteitskwesies en vooral over de onverenigbaarheid van de islam met de Nederlandse *Leitkultur*. Van het multiculturele drama en al-Qaeda in de jaren '00 en IS in de jaren '10 — honderdduizenden stukken heeft het opgeleverd en tienduizenden uren radio en tv.

Begrijp me niet verkeerd: iedere geweldsdode is er een te veel. Cijfers van de Global Terrorism Database

leren dat het islamitisch terrorisme in West-Europa sinds 9/11 rond de 600 slachtoffers heeft gemaakt. Afschuwelijk. Maar het is een fractie van de duizenden mensen die sinds 1970 in Europa door inheems terrorisme (IRA, ETA) zijn omgekomen. En ook als je er de 3000 doden van de Twin Towers bij optelt, kom je niet in de buurt van het aantal crisisgerelateerde zelfmoorden dat banken en overheden op hun kerfstok hebben.

"De aandacht voor islamitisch terrorisme steekt pijnlijk af tegen het gemak waarmee wij de moordzucht van het Amerikaanse imperialisme vergeten"

De aandacht voor het islamitisch terrorisme steekt ook pijnlijk af tegen het gemak waarmee wij de moordzucht van het Amerikaanse imperialisme vergeten: 150.000 tot 175.000 doden sinds de door Bush en Blair geënceneerde inval in Irak alleen al. Of het gemak waarmee wij over onze medeverantwoordelijkheid voor het massagraf van de Middellandse Zee heen kijken: 12.000 verdrinkingen sinds 2014. Om maar te zwijgen van de 12,6 miljoen vroegtijdige doden die volgens de Wereldgezondheidsorganisatie jaarlijks vallen door de lucht- en milieuvervuiling die onze multinationals produceren.

Dit is geen wedstrijdje groot leed; het is bedoeld om de blik te scherpen. Aan de wieg van dit leed staat namelijk de politiek-economische orde die kapitalisme heet. Onze op winstmaximalisatie gerichte multinationals — gevoed door met Amerikaans geweld gegarandeerde olie en andere grondstoffen — vagen in Afrika, Azië en het Midden-Oosten inheemse producenten weg, veroorzaken daarmee massamigratie naar de stad, wakkeren water- en voedselschaarstes aan die leiden tot burgeroorlogen en zijn daarmee medeschuldig aan de aanzwellende stroom ontheemden die de onzekerheid van een overtocht over de Middellandse Zee verkiezen boven de zekerheid van ellende in hun geboorteland.

Dit is geen wedstrijdje groot leed; het is bedoeld om de blik te scherpen

Het kloppende hart ervan is een financieel stelsel dat tot op het bot verrot is. Al jaren stroomt kapitaal uit het mondiale zuiden naar het mondiale noorden. Hier financiert het speculatieve investeringen in vastgoed, in plaats van duurzame infrastructurele investeringen daar. En dankzij de vervlechting van overheid en bancaire sector zijn grootbanken nog altijd in staat het beleggingsuniversum te verpesten met rendementen van 12 procent of meer. Daardoor kunnen ondernemers met plannen waar mens, dier en planeet écht wat aan hebben, maar mondjesmaat aan kapitaal komen: liever een bankaandeel.

Daar kunnen wij op 15 maart wat aan doen: een veiligere wereld voor mens en dier begint namelijk met het beteugelen van onze eigen banken en multinationals. Maar dan moeten we ons voor één keer niet laten afleiden.

Diepgravende onderzoeksjournalistiek kost tijd en geld. Steun ons en

[word lid](#)

